

Remissvar till förslag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) enligt Konkurrensverkets förslag från rapport 2026:4

Förslaget

I plan- och bygglagen föreslås en ändring att 3 kap. 5 § ska få tillägg med följande lydelse:

”Av Översiktsplanen ska även följande framgå:
(...)

8. hur kommunen avser att tillgodose intresset av en effektiv konkurrens, särskilt inom dagligvaruhandel.”

Yttrande

Kommunernas befogenheter regleras av kommunallagen (2017:725). Andra kapitlet kommunallagen reglerar vilka typ av beslut kommunen kan anta och principer som kommuner måste följa. I princip kan kommuner ta beslut om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller deras medlemmar. Det innebär att det måste ha ett allmänt intresse för kommunen.

Däremot måste kommuner i sina beslut också beakta andra centrala principer, som likställighetsprincipen i 2 kap 3 §, som föreskriver att kommunen ska behandla alla i kommunen likvärdigt, samt grunderna för stöd till näringsverksamheter, 2 kap 8 §, för att allmänt främja näringslivet i kommunen eller regionen och endast ge riktat stöd till enskilda näringsidkare bara om det finns synnerliga skäl för det.

Den föreslagna ändringen av formuleringen i plan- och bygglagen kan därför bli svår att omsätta i praktiken.

Vad innebär det att ’tillgodose effektiv konkurrens, särskilt inom dagligvaruhandel.’? Att bereda plats åt ett antal, på förhand bestämt antal dagligvaruhandlare som kommunen analyserat fram utifrån befolkningsantal och lönsamhet? Ska kommunen i sin översiktsplanering bedöma om placeringarna av dagligvaruhandel är jämlika utifrån ett konkurrensperspektiv? Vad händer om befolkningsunderlaget förändras? Ska man inrätta olika områden för handel i varje kommun där man säkerställer att områdena är likvärdiga i kundtäthet och läge?

Det uppstår fler frågor än svar med den föreslagna ändringen. Lösningen på att det är svårt för aktörer inom dagligvaruhandeln att etablera sig är inte att kommunerna bereder plats i sina översiktsplaner för att tillgodose intresset av en effektiv konkurrens. Det är snudd på omöjligt att säkra principen om likvärdighet.

Kommunerna kan utifrån sin egna ambition göra så mycket det går att främja näringslivet i kommunen, men ska inte behöva väga in vad som främst ligger i företagens intresse.

Det är ett ställningstagande de själva behöver göra, exempelvis om det är värt att investera i byggnation av en butik, hur stor den behöver vara, hur många kunder som behöver finnas inom butikens närområde och vilken omsättning det kan generera för att vara lönsamt.

Yttrandet antaget av kommunstyrelsen i Fagersta 2026-10-06, § 192.